

Sigurnija budućnost kreditiranja – šta donosi novi Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga?

U Službenom glasniku Republike Srbije broj 19 od 06.03.2025. godine objavljen je novi Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga ("Sl. glasnik RS", br. 19/2025, u daljem tekstu: "Zakon") koji će se primenjivati zvanično od 01.07.2025. godine (uz određena odstupanja za pojedine odredbe), kojim danom prestaje da važi prethodno doneti Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga ("Službeni glasnik RS", br. 36/11 i 139/14).

- **Kamatne stope**

Zakon donosi novine kod ograničenja kamatnih stopa kod svih vrsta kredita, digitalizacije usluga, predugovornog obaveštavanja, savetodavnih usluga koje banka pruža svom klijentu.

U tom smislu, Zakon uvodi posebnu odredbu koja uvodi ograničenje kamatnih stopa kod kredita, kreditnih kartica i dozvoljenog prekoračenja:

- Kod **ugovora o kreditu**, promenljiva kamatna stopa (kamatna stopa koja se može menjati tokom trajanja ugovora) ne može se primeniti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za već postojeće ugovore o kreditu iste vrste, odnosno namene u istoj valuti (indeksacije), uvećane za 1/4 te stope.

- Kod **ugovora o stambenom kreditu**, promenljiva kamatna stopa ne može se primeniti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za već postojeće ugovore o stambenom kreditu s promenljivom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije), uvećane za 1/4 te stope.

Kod oba ugovora, navedena odredba znači da banka ne sme da primeni promenljivu kamatnu stopu koja je previsoka, a najvišu koju može primeniti je stopa veća za 1/4 od prosečne ponderisane kamatne stope.

Fiksna kamatna stopa (kamatna stopa koja ostaje ista tokom celog perioda otplate kredita) kod ugovora o stambenom kreditu ne može se ugovoriti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za nove ugovore o stambenom kreditu sa fiksnom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećane za 1/4 te stope.

Ova ograničenja imaju za cilj da spreče banke da jednostrano povećavaju kamatne stope do nivoa koji bi bio neopravdano visok i neodrživ za korisnike kredita. Istovremeno, težnja je da se spreči nagli rast kamatnih stopa.

Takođe, ograničenju podleže i efektivna kamatna stopa (ukupni trošak kredita), koja ne može biti veća od stope zakonske zaatezne kamate, a koja se u zavisnosti od vrste kredita, uvećava ili umanjuje za određeni broj procentnih poena. Na taj način, banke se sprečavaju da eventualno zaobiđu ova ograničenja povećavajući svojim klijentima druge kreditne naknade.

- **Digitalizacija**

Zakon ide u korak sa digitalizacijom, pa propisuje da se ugovor o finansijskim

uslugama može zaključiti u pisanoj formi i elektronskoj formi, a da se pored svojeručnog potpisa, odnosno kvalifikovanog elektronskog potpisa mogu koristiti i najmanje dva elementa za potvrđivanje korisničkog identiteta (autentifikacija) ili šema elektronske identifikacije visokog nivoa pouzdanosti. Ugovor se ne mora potpisati svojeručno samo na papiru, već se to može učiniti i putem drugih uređaja, kao trajnih nosača podataka.

- **Predugovorno obaveštavanje**

Oglašavanje finansijskih usluga, koje banka čini svojim klijentima mora biti učinjeno na jasan i razumljiv način. Informacije koje banka plasira ne sme stvoriti pogrešnu predstavu klijentima o uslovima, troškovima i ukupnom iznosu usluge.

Korisnik ima pravo da od davaoca finansijske usluge u bilo kom trenutku zahteva potrebna objašnjenja, uključujući i pravo da te informacije dobije i na papiru.

Ako davalac usluga namerava da izmeni neki element ugovora o finansijskim uslugama, dužan je da u pisanoj formi dostavi korisniku predlog tih izmena, najmanje mesec dana pre planiranog početka primene.

- **Savetodavne usluge**

Prema novom rešenju, banka (ne i drugi davaoci usluga) može pružati savetodavne usluge svom klijentu, ukoliko on to izričito zatraži. Pre pružanja savetodavnih usluga banka je dužna da korisniku u pisanoj formi dostavi: podatak o svojoj ponudi i iznosu naknade, ako se naknada za datu uslugu naplaćuje.

Za sve dodatne konsultacije ili pravnu pomoć, možete se obratiti timu Tasić & Partneri putem maila na office@tasiclaw.com ili putem telefona na +381116302233.